

KNIHOVNÍK

Viac než len metodický časopis
pre verejné knižnice okresov
Trenčín, Nové Mesto n/V, Bánovce n/B a Myjava

1/2017

Počítačový kurz pre seniorov s jubileom a vlastným bulletinom

Viac na 7. strane

ROZHOVOR s publicistom a literárnym znalcom DADOM NAGYOM

Na pôde trenčianskej knižnice v decembri uviedli druhú časť dobrodružstiev trojice kamošov z pera Barbory Kardošovej. Krstný otec knihy Dado Nagy odmeňoval najodvážnejšie z prítomných detí bábovkou neviditeľnosti.

» s. 9

V knižnici autorsky predstavili KRONIKU TRENČIANSKEHO HOKEJA

„Veľa ľudí v Trenčíne je naladených športovo, či to už je hokej, futbal alebo atletika a tak ďalej. Povedal som si, že možno budú mať v knižnici tieto dve knižky vedľa seba,“ prezradil autor knihy „90 rokov trenčianskeho hokeja“ Miloš Radosa.

» s. 10

LITERÁRNA SÚŤAŽ J. BRANECKÉHO má za sebou 24. ročník

Posledný novembrový piatok roka 2016 napísal bodku za 24. ročníkom celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Branecského. Výsledky slávnostne vyhlásili na pôde trenčianskej knižnice za účasti laureátov a členov odbornej poroty.

» s. 16

Úvod(ník)	3
Štatistické údaje o činnosti verejných knižníc v okresoch Bánovce n/B, Myjava, N. Mesto n/V, Trenčín za rok 2015	4
Ročný výkaz o knižnici za rok 2016	5
Možnosti získania finančnej podpory z Fondu na podporu umenia	5
Prečítali sme za vás: aktuality zo sveta knižníc	6
Knižnica je plná nových kníh. Deti si ich môžu požičať aj s kufríkom	7
Kurz „Babi, pošli mi to mejlom“ s okrúhlym jubileom	7
Návštevníci trenčianskej knižnice sa tešia z 9 nových počítačov	8
Interview s Dadom Nagym: Viem, že spätná väzba poteší	9
Povedali na besedách vo Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne (VKMR)...	10
Tri jesenné premiéry vo VKMR	11
Fotogaléria podujatí vo VKMR v druhom polroku 2016	11
Literárny klub Omega oslávil 20. výročie založenia	12
Na slovíčko s Jánom Maršálkom, predsedom LK Omega	12
Jozef Ján Matejka: Dedovizeň - Rodný dom (Trenčínu)	13
Letná čítareň prekonala magickú tisícku	14
Trenčianske Teplice zažiarili na literárnej mape Európy	14
Videoprihovor Svetlany Alexijevičovej adresovaný Kongresu slovenských spisovateľov v Trenčianskych Tepliciach	15
Štyri ocenenia zo súťaže SLOVENSKÁ KRONIKA do Trenčianskeho kraja	16
Poznáme laureátov 24. ročníka súťaže Jozefa Braneckého	16
Flores Musarum ´2016	18
Inšpiratívny november s Bibliotékou a motivačnými aktivitami	18
Otvor srdce, daruj knihu ´2016	19
Aby Jurko vykopal poklad, musí zistiť, kde je zakopaný pes	19
Post Bellum pre Rudolfa Dobiáša	20
Všetci moji otcovia (prihovor R. Dobiáša, ktorý mal odznieť pri preberaní ceny Pamäti národa v Prahe	20
Výročia významných osobností a udalostí v roku 2017	21

FOTOGRAFIA NA OBÁLKE: Pracovník Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne (Ján Kubica) odovzdáva tematický bulletin absolventke počítačového kurzu pre seniorov „Babi, pošli mi to mejlom“, ktorý má v trenčianskej knižnici už desaťročnú tradíciu. Foto: VKMR.

Milé čitateľky, milí čitatelia,

teší nás, že sa práve chystáte prelistovať či preklikať nové číslo Knihovníka. Azda sa doň začítate a nájdete v ňom niečo nové alebo zaujímavé.

Ako zvyčajne, na prvých stranách nášho časopisu prinášame informácie týkajúce sa činnosti a fungovania knižníc – štatistické údaje o knižniciach, možnosti získania finančnej podpory. Na tých ďalších sú to predovšetkým informácie zo života a diania trenčianskej knižnice. Tá v týchto dňoch začína svojim používateľom poskytovať novú službu – výpožičky tematických kufríkov, ktoré okrem detských kníh obsahujú i hračky a didaktické pomôcky. Hoci je táto služba novinkou, ktorá má nadchnúť detského čitateľa (i jeho rodičov), svojich priaznivcov majú i netradičné služby s dlhšou tradíciou, napríklad inštruktáž práce s počítačom pre seniorov s príznačným názvom „Babi, pošli mi to mejlom“.

Nechýbajú ani postrehy a fotografie z úspešných podujatí pre deti i dospelých, vyhodnotenie literárnej súťaže a mnoho iného.

S potešením tiež prinášame informáciu o udelení Ceny Pamäti národa Rudolfovi Dobiášovi.

Prajeme vám príjemné čítanie!

Vaša redakcia

Štatistické údaje o činnosti verejných knižníc v okresoch Bánovce n/B, Myjava, N. Mesto n/V, Trenčín za rok 2015

Na základe rozhodnutia ministra kultúry č. 7/2014 zo dňa 29. mája 2014 je koordináciou a zabezpečením všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov poverené Národné osvetové centrum v Bratislave, ktoré nám poskytlo i sumárne štatistické údaje verejných knižníc nášho regiónu za rok 2015, z ktorých sme vybrali niekoľko informácií.

SIEŤ KNIŽNÍC

Okres	Knižnice spolu/ knižnice poskytujúce služby	z toho krajských/ mestských knižníc	z toho obecných knižníc profesionálnych/ neprofesionálnych	Knižnice, ktoré prerušili činnosť	Zrušené knižnice
Bánovce n/B	27/27	0/1	1/25	0	0
Myjava	12/12	0/2	0/10	0	0
N. Mesto n/V	26/26	0/2	1/23	0	0
Trenčín	31/30*	1/2	4/23	1*	0

* V okrese Trenčín v roku 2015 začala stagnovať 1 knižnica, preto je počet knižníc poskytujúcich služby o 1 nižší ako celkový počet knižníc.

KNIŽNIČNÝ FOND

Okres	Knižničné jednotky	Ročný prírastok k. j. spolu	z toho kúpou	Úbytky	Knižničné jednotky spracované automatizovane
Bánovce n/B	119 521	1 121	553	5 684	39 719
Myjava	92 341	1 062	820	924	24 917
N. Mesto n/V	251 814	3 099	2 047	5 111	83 494
Trenčín	434 168	7 581	6 124	12 486	262 913

VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

Okres	Výpožičky spolu	z toho odbornej literatúry pre dosp.	z toho krásnej literatúry pre dosp.	z toho odbornej literatúry pre deti	z toho krásnej literatúry pre deti	z toho periodík	Počet študij. a čit. miest	Počet prevádzk. hodín pre verejnosť za týždeň
Bánovce n/B	77 027	18 152	39 417	4 617	11 649	3 192	142	99
Myjava	41 919	3 973	24 815	1 584	8 813	2 734	81	88.50
N. Mesto n/V	216 970	69 566	75 316	18 819	32 950	20 319	191	199
Trenčín	457 250	119 147	171 704	13 962	64 029	88 408	434	328.30

POUŽÍVATELIA SLUŽIEB KNIŽNICE, NÁVŠTEVNÍCI, PODUJATIA, INTERNET, PC

Okres	Aktívni používatelia spolu	z toho aktívni používatelia do 15 rokov	Podujatia	Návštevníci knižnice	Knižnice s pripojením na internet	Počet PC pre verejnosť
Bánovce n/B	3 210	1 444	205	22 566	8	11
Myjava	2 355	1 277	88	16 700	4	23
N. Mesto n/V	4 021	1 221	223	45 869	9	21
Trenčín	13 332	3 672	689	165 488	16	49

EKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Okres	Príjmy (výnosy)	z toho z rozpočtu obce, VÚC	z toho výnosy z vlastnej činnosti	z toho tu-zemské granty	Výdavky (náklady) na bežnú činnosť	z toho na nákup knižničného fondu	Kapitálové výdavky
Bánovce n/B	84 416	79 317	3 204	1 895	82 544	5 069	1 495
Myjava	66 436	59 833	3 073	3 300	66 436	8 823	2 996
N. Mesto n/V	181 885	166 017	10 296	5 072	181 860	18 928	0
Trenčín	887 009	781 980	80 681	17 748	879 040	54 419	0

OSOBY ZABEZPEČUJÚCE ČINNOSŤ KNIŽNICE

Okres	Osoby zabezpečujúce činnosť knižnice spolu	z toho zamestnanci	z toho osoby, s ktorými bola uzatvorená dohoda o práci vykonávanej mimo prac. pomeru	z toho dobrovoľníci (osoby bez nároku na mzdu, honorár)
Bánovce n/B	32	8	14	10
Myjava	15	7	7	1
N. Mesto n/V	34	25	7	2
Trenčín	107	69	35	3

ROČNÝ VÝKAZ O KNIŽNICI
za rok 2016

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky uverejnilo na svojich webových stránkach Schválené ročné výkazy štátneho štatistického zisťovania na rok 2016, medzi ktorými sa nachádza i Ročný výkaz o knižnici na rok 2016 spolu s metodickými vysvetľovacími k nemu.

Zverejnené výkazy slúžia iba na prípravu údajov. Spravodajskej jednotke bude doručený oznam o štatistickom zisťovaní za príslušný kalendárny rok na jej e-mailovú príj. e-mailové adresy.

Spravodajská jednotka potom vyplní schválený výkaz Kult 10-01 prostredníctvom elektronického systému štatistického zisťovania Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Do elektronického systému spravodajská jednotka vstúpi cez jedinečný prístupový link, ktorý je určený výhradne pre jej výkaz Kult 10-01, ktorý jej bude doručený spolu s oznamom o štatistickom zisťovaní.

Podľa dosiaľ dostupných údajov spravodajská jednotka má vyplniť výkaz v elektronickom štatistickom systéme MK SR v termíne do 1. marca 2017.

Ročný výkaz o knižnici na rok 2016 Kult 10-01:

http://www.mksr.sk/extdoc/6140/KULT%2010-01_o%20kniznici_2016

ZDROJ: Informácie z www.mksr.sk k 11. 1. 2017.

Možnosti získania finančnej podpory z Fondu na podporu umenia

dívaldo	tanec	hudba	vizuálne umenie	literatúra	medziodborové projekty
ľudová kultúra / neprofesionálne umenie	kultúrno-osvetová činnosť	múzeá / galérie	knižnice	výskum	kultúrne a umelecké centrá

Fond na podporu umenia (FPU) zverejnil dokument Štruktúra podpornej činnosti Fondu na podporu umenia na rok 2017. Knižnice, resp. ich zriaďovatelia, môžu využiť možnosti podpory uvedené na webovej adrese <http://www.fpu.sk/sk/kniznice>.

Z podprogramov určených pre knižnice uvádzame bližšie údaje o dvoch z nich, ktoré sú začlenené pod Program 5. Pamäťové a fondové inštitúcie a v rámci neho pod Podprogram 5.1 Knižnice.

Podprogram 5.1 Knižnice je zameraný na podporu dlhodobého rozvoja aktivít knižníc, najmä na rozvoj a posilnenie knižnično-informačných služieb, vzdelávacích aktivít a dopĺňovania knižničných fondov. Podpora je určená na projekty knižníc, ktoré sú evidované v Zozname knižníc Slovenskej republiky.

5.1.1 – Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Účel, na ktorý môže byť dotácia poskytnutá:

- realizácia odbornej činnosti knižnice,
- realizácia skvalitnenia špecifickej knižničnej infraštruktúry,
- realizácia odbornej ochrany historického knižného dokumentu alebo historického knižného fondu,
- realizácia skvalitnenia interiérového vybavenia pre používateľov knižníc.

Minimálna a maximálna výška žiadanej sumy a podpory na jeden projekt: 1 500 € – 15 000 €

Výška povinného spolufinancovania projektu: 5%

Termín výzvy: 15. 2. 2017 (začiatok výzvy) - 15. 3. 2017

5.1.3 - Akvizícia knižníc

Podpora je zameraná na nákup knižničného fondu, pričom minimálne 10% žiadanej podpory musí byť vyčlenených na nákup kníh vydaných s podporou FPU, ktoré si knižnica môže vybrať v súlade so zameraním a špecializáciou knižnice.

Účel, na ktorý môže byť dotácia poskytnutá:

- akvizícia knižničného fondu

Minimálna a maximálna výška žiadanej sumy a podpory na jeden projekt: 1 000 € – 15 000 €

Výška povinného spolufinancovania projektu: 5%

Termín výzvy: 15. 2. 2017 (začiatok výzvy) - 15. 3. 2017

Podrobnejšie informácie:

http://www.fpu.sk/images/dotacie/STRUKTURA-2017_071016_1_2.pdf

<http://www.fpu.sk/sk/kniznice>

MET, ZDROJ: fpu.sk

PREČÍTALI SME ZA VÁS (aktuality zo sveta knižníc)

Americké knižnice

Spojené štáty majú energickú a rôznorodú knižničnú komunitu, ktorá má veľký vplyv na vývoj spoločnosti. Americké knižnice sú vysoko dôveryhodné, bezpečné a inkluzívne miesta. Spojené štáty disponujú cca 120 000 knižnicami na 320 miliónov obyvateľov. Verejné knižnice hrajú významnú komunitnú úlohu – slúžia spoločnostiam všetkých veľkostí a typov a americká verejnosť ich vníma ako demokratické organizácie so slobodným prístupom k informáciám. Spoločnosť uznáva, že knižnice vnášajú kvalitu do informačného ekosystému, ktorý je teraz celkom preplnený neprehľadnými on-line alternatívami. Nové služby menia životy ľudí a sú zdrojom blahobytu, na druhej strane sa mnoho knižníc stále stretáva s dopadmi ekonomickej krízy z roku 2008 (znížené rozpočty a počty knihovníkov, obmedzenie služieb). Knižnice hľadajú nové argumenty, ktorými by presvedčili zriaďovateľov o svojej prospešnosti.

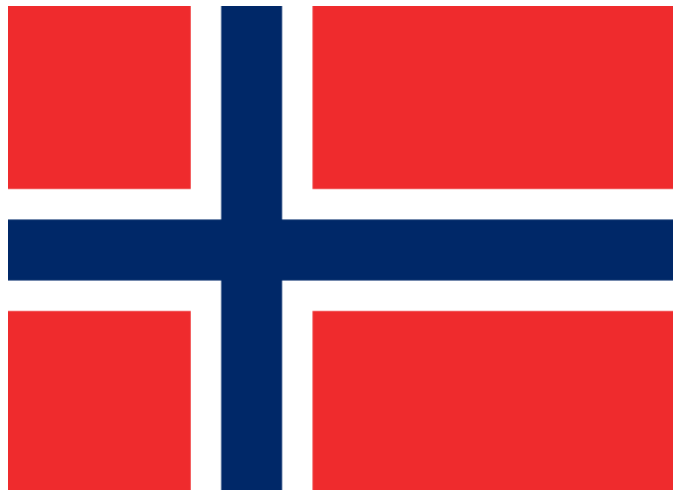

(Čtenář, ročník 68, č. 11/2016, s. 419), Foto: Wikimedia

Zdravotná gramotnosť a knižnice

Nórske zdravotnícke zariadenia majú záujem o spoluprácu s knižnicami. Podľa zdravotníckych pracovníkov môžu hrať verejné knižnice ako informačné inštitúcie dôležitú úlohu v zdravotníckych službách – knihovníci majú vysokú úroveň informačnej gramotnosti a nové metodické materiály pre knižnice podporujú myšlienku komunitnej knižnice v kontexte súvisiacom so zdravím. Na webových stránkach vybraných nórske knižníc je možné získať on-line prístup k vysoko kvalitným informáciám o zdraví (na rozdiel od často nekvalitných informácií ponúkaných nekontrolovaným internetom). Cieľom verejných knižníc v Nórsku tak bude v budúcnosti aj podpora verejného zdravia a posilnenie úlohy knižníc ako poskytovateľov zdravotníckych informácií, kvalitu informácií budú garantovať

miestni zdravotníci v spolupráci s knižnicou. Nórska národná knižnica pripravila projekt na podporu tohto cieľa, prevzala zodpovednosť za obsah poskytovaných zdrojov, krajské knižnice by mali potom celý projekt propagovať. Knižnice tiež usporiadali v spolupráci so zdravotníkmi prednášky – ich účastníci ocenili možnosť bezplatného stretnutia so špičkovými odborníkmi.

(Čtenář, ročník 68, č. 11/2016, s. 419), Foto: Wikipedia

Zrakovo znevýhodnení v nemeckých knižniciach

Nemecko má viac ako 1,2 milióna osôb so zrakovým postihnutím, a tak sa aj knižnice v Sasku snažia rozširovať ponuku služieb pre túto cieľovú skupinu. Saské knižnice v spolupráci s nemeckou Ústrednou knižnicou pre nevidomých (DZB) – pripravujú niekoľko projektov pre zrakovo postihnutých používateľov. Mestská knižnica v Lipsku má vo svojom fonde viac ako 33 000 audiokníh a vďaka úzkej spolupráci s DZB ponúka špeciálne poradenské služby. Knižnice v Sasku vzájomne kooperujú - dochádza k výmene špecializovaných fondov i skúseností. V prípade, že knižnice podpíšu zmluvu s DZB, môžu ponúkať používateľom ľahký prístup k rozsiahlym zbierkam audiokníh. Zvukové knihy vo formáte Daisy sú pre zrakovo postihnutých ľahko ovládateľné a užívateľsky prívetivé. DZB sa snaží ponuku audio-kníh sprístupniť aj obecným knižniciam, ponúka knihovníkom i špecializované školenia o práci so zrakovo hendikepovanými používateľmi. Veľmi dôležitá je propagácia služieb a spolupráce s miestnymi organizáciami pre zrakovo postihnutých. DZB ponúka zapojeným knižniciam propagačné letáky, plagáty a vydáva tlačové správy.

Aktuálne informácie k projektom sa záujemcovia dozvedia na webových stránkach www.dzb.de.

(Čtenář, ročník 68, č. 10/2016, s. 379), Foto: dzb.de

Sie befinden sich hier: Startseite

Knihnica je plná nových kníh. Deti si ich môžu požičať aj s kufříkom

Fond trenčianskej knižnice je bohatší o stovky kníh. Všetkých, ktorí si ich vážia, určite zaujme fakt, že najťažšia váži desať kilogramov.

Deväťtisíc registrovaných používateľov Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR) sa môže tešiť z množstva novej literatúry na regáloch. Štedrý nákup titulov všetkých žánrov má na svedomí najmä úspešná žiadosť o dotáciu z verejných zdrojov. Ako povedala vedúca knižnično-informačných služieb VKMR Sylvia Fabová, trenčianska knižnica zrealizovala v roku 2016 tri strategické projekty, na ktoré Fond na podporu umenia prispel sumou 17 500 Eur. V porovnaní s rozvojom komunitných aktivít a inováciou výpočtovej techniky z tohto balíka smerovalo najviac finančných prostriedkov (10 000 Eur) na aktualizáciu knižničného fondu. „Z počtu 1 216 knižničných jednotiek zakúpených z dotačného systému tvorí polovicu náučná literatúra pre dospelých, skrátka však neobišli ani detskí čitatelia. Približne tretina noviniek je určená našim štyrom pobočkám v Trenčíne,“ spresnila Fabová.

K najžiadanejším titulom sa podľa očakávania zaraďujú diela odbornej a krásnej literatúry vrátane cestopisov, detektívok či ženských románov. Dostupné sú na cen-

trálnom pracovisku a tiež v štyroch pobočkách na území mesta. V študovni patrí k vyhľadávaným zdrojom napríklad Občiansky zákonník v dvoch zväzkoch alebo Trestný zákon s veľkým komentárom. Práve v budove knižnice na Jaselskej ulici sa nachádza najväčšia a zároveň najťažšia publikácia zo všetkých 220 805 zväzkov. Unikátny sprievodca svetom umenia meria 43 x 33 cm, má takmer tisíc strán a váži vyše desať kilogramov.

Pre deti predškolského veku a rodičom,

ktorí ich chcú zoznámiť s niečím novým knižnica pripravila špeciálnu zážitkovú výbavu v podobe siedmich tematických kufříkov. Každý z nich je venovaný určitej oblasti, počnúc ľudským telom a dopravou končiac, pričom popri knihách kufřík obsahuje aj rozličné didaktické pomôcky, náučné kartičky či hračky. „Ide o originálnu a vzácnu formu výpožičky, dostupnú len proti podpisu zákonného zástupcu dieťaťa. Veríme, že touto cestou si získame aj najmladšiu generáciu čitateľov,“ doplnila Fabová.

Prehľad nákupu knižničných jednotiek podľa tematických skupín

Finančné zdroje	Knižničné jednotky spolu	Náučná literatúra pre dospelých	Krásna literatúra pre dospelých	Náučná literatúra pre mládež	Krásna literatúra pre mládež
Fond na podporu umenia	1165	518	333	43	271
Spoluúčasť VKMR	51	33	0	0	18
Spolu	1216	551	333	43	289

Kurz „Babi, pošli mi to mejlom“ s okrúhlym jubileom

Bezplatná inštruktáž e-mailovej komunikácie pre seniorov sa v trenčianskej knižnici stále teší veľkej obľube. Od leta 2006 oslovila 954 záujemcov. Desiate výročie organizovania počítačového kurzu podnietilo zostavenie tematického bulletinu. Keď internet ešte nebol bežnou súčasťou domácností, Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne (VKMR) začala v roku 2006 pre staršie generácie svojich návštevníkov organizovať inštruktáž základov práce s osobným počítačom (PC). Na odvážnom nápadе v súčasnosti stojí tradícia s motom *Nikdy nie je neskoro*. Aktivita s príznačným názvom Babi, pošli mi to mejlom seniorom dodnes poskytuje priestor na

realizáciu, aby sa nestratili vo svete 21. storočia. Stovky absolventov na čele s najstarším, 95-ročným Š. Šteflovíčom dokazujú, že človek sa učí v každom veku. Seniori majú v našej knižnici nárok na tri lekcie. Postupne sa naučia pracovať so základnými súčasťami a ovládacími prvkami PC, textovým editorom, internetom, webovými prehliadačmi či e-mailom. Po zvládnutí týchto krokov sa v počítačovom prostredí pohybujú oveľa istejšie. Kurz počas uplynulého desaťročia oslovil 954 návštevníkov. Podľa vedúcej knižnično-informačných služieb VKMR Sylvii Fabovej okrúhle jubileum jeho vzniku predstavovalo ideálnu príležitosť na vydanie publikácie,

dokumentujúcej východiská, výsledky, skúsenosti a špecifiká kurzu v siedmich

zrozumiteľných krokoch. „Našou ambíciou bolo zároveň vytvoriť seniorom pomôcku na opakovanie získaných poznatkov. Okrem didaktickej časti bulletin obsahuje historické súvislosti, štatistiku a spätnú väzbu vrátane výročnej ankety,“ doplnila Fabová.

V rámci jednotlivých lekcí sa naši lektori v prvom rade snažia, aby im seniori začali dôverovať a aby odhodili počiatočný strach z nepoznaného. Kľúčom k úspechu je zážitkové vzdelávanie s cieľom získania vedomostí v praxi.

Od polovice decembra sa návštevníci kurzu tešia z nových spolupracovníkov. Modernizácia počítačového vybavenia multimedialnej študovne na Jaselskej ulici je súčasťou projektu "Inovácia výpočtovej techniky", na ktorý knižnica finančnou dotáciou z verejných zdrojov, podobne ako na vydanie bulletinu, prispel Fond na podporu umenia.

Návštevníci trenčianskej knižnice sa tešia z 9 nových počítačov

Návštevníci Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR) dostali originálny predvianočný darček. Od polovice decembra sa môžu tešiť z nových „spolupracovníkov“. Modernizácia počítačového vybavenia sa týka čítárne s internetom pre verejnosť v budove na Hasičskej ulici a multimedialnej študovne na Jaselskej ulici.

Celkovo sa vymieňa deväť počítačových zostáv. Ide o súčasť projektu Inovácia výpočtovej techniky, na ktorý knižnici finančnou dotáciou z verejných zdrojov v sume 6 tisíc Eur prispel Fond na podporu umenia. Cieľmi projektu sú zvýšenie kvality počítačového vybavenia a tým i spokojnosti návštevníkov s funkčnosťou počítačovej techniky a následne i s poskytovaným prístupom k internetovým informačným zdrojom. Inovovaná počítačová technika bola zabezpečená i za účelom skvalitnenia realizácie inštrukcií pre prácu s počítačom pre seniorov, ktoré trenčianska knižnica realizuje už desať rokov pod názvom Babi, pošli mi to mejlom.

Rubriku pripravil: PETER MARTINÁK
Foto: archív VKMR

u.

fond
na podporu
umenia

DADO NAGY: Viem, že spätná väzba poteší

Na pôde trenčianskej knižnice v decembri slávnostne uviedli druhú časť dobrodružstiev trojice kamošov z pera Barbory Karđošovej (o podujatí píšeme na s. 19). Krstný otec knižky, literárny znalec a moderátor DADO NAGY (* 1970) odmeňoval najodvážnejšie z prítomných detí bábovkou neviditeľnosti a prezradil, čo ho fascinuje v príbehoch pre najmladších čitateľov.

● **Čo je za tým, že ste sa po roku opäť ocitli s Barborou Karđošovou na pôde trenčianskej knižnice? Korešponduje to trochu s názvom jej nového knižného príbehu o troch kamošoch alebo s tým, že máte v knižke menovca tetova?**

Rozhodne je za tým Babča (Barbora Karđošová, pozn. PM). Keď vyšla prvá knižka o troch kamošoch a ich fakticky fantastickým bunkri, jej aj ilustrátorka Katke Slaninkovej som napísal nadšenú esemesku, ako sa mi to veľmi páči a že ma text aj s obrázkami veľmi nadchol.

● **Ozvali ste sa im ako radový čitateľ?**

Áno, ako radový čitateľ. Niekedy to tak robím, lebo viem, že keď človek dostane spätnú väzbu, tak ho to poteší. Od istého momentu mám pocit, že keď sa mi niečo páči, treba prekonať vlastnú lenivosť, zareagovať a dať to dotyčnému vedieť.

● **Vaše priateľstvo tomu však asi predchádzalo...**

Jasné. S oboma dievčatami sa poznáme dlho. S Barborou som robil rozhovor snáď asi pred dvadsiatimi rokmi, ešte v čase, keď napísala prvú scenáristickú knihu. Po vydaní jej prvej knižky o troch kamošoch sa mi ozvala, že by sme mohli spraviť aj nejakú sprievodnú besedu.

● **Spomínali ste spätnú väzbu, čo vás podnietilo k tomu, aby ste po tejto knižke siahli?**

Asi to, že išlo o Barborinu prvú detskú knižku, keďže dovtedy písala len pre dospelých. Bol som zvedavý a knižka sa mi zároveň páčila. Podľa mňa je v nej vizuálna a textová stránka veľmi vyrovnaná a množstvo motívov je precízne pospájaných obsahovo i formálne. Knižka je plná humoru, fantázie, symbolov, dojímavých scén a vtipných obrázkov. Z každej strany cítiť, že príbeh je premyslený a že ho vytvoril niekto, kto pozná detský svet. Na pokračovanie som sa tešil rovnako, ako sa už teraz

teším na tretí diel o fantastických prázdninách. Napríklad najnovšie mi takto z knižného pultu udrela do očí krásna detská knižka s názvom Warren Trinásty, ktorú odporúčam aj čitateľom vašej knižnice.

● **Čítajú sa vám detské knižky inak ako tie pre dospelých?**

Mám pocit, že detské knižky sa mi čítajú zo všetkého najľahšie. Jednak sú napísané ľahko, často majú v sebe humor, no určitý vplyv na môj vzťah k detskej literatúre má aj to, že musím čítať veľa a rýchlo.

● **Môžete pomenovať špecifiká tvorby Barbory Karđošovej?**

Ako scenáristka má úžasný pozorovací talent a schopnosť zachytiť udalosti či už z vlastného života, alebo len z toho, čo niekto povie. Podobné veci a bizarné príhody sa možno stávajú aj iným ľuďom, ale ona to vie aj literárne využiť. Jej diela majú svoj humor a množstvo krásnych motívov.

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR

Povedali na besedách vo Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne (VKMR)...

90 rokov trenčianskeho hokeja (Šampióni spod hradu)

MILOŠ RADOSA, autor

„Nedávno v trenčianskej knižnici stál na tomto mieste pán Jozef Hankoci, ktorý s jeho kolektívom autorov uvádzal knihu 110 rokov trenčianskeho futbalu. Je zaujímavé, že tieto dve iniciatívy vznikli svojím spôsobom nezávisle.“

Jediné, čo som okopíroval je formát knihy – presne taký, ako majú futbalisti. Vnímal som to tak, že veľa ľudí v Trenčíne je naladených športovo, či to už je hokej, futbal alebo atletika a tak ďalej, čiže som si povedal, že veľa ľudí možno bude mať v knižnici tieto dve knižky vedľa seba, aby teda k sebe pasovali.

Jediné, čo som okopíroval je formát knihy – presne taký, ako majú futbalisti. Vnímal som to tak, že veľa ľudí v Trenčíne je naladených športovo, či to už je hokej, futbal alebo atletika a tak ďalej, čiže som si povedal, že veľa ľudí možno bude mať v knižnici tieto dve knižky vedľa seba, aby teda k sebe pasovali. Pri príprave mi pomáhali najmä moja partnerka Soňa, jej syn Maťo a moja dcéra Natália a tiež môj kolega z Púchova. Samozrejme, koncept som dával dohromady ja, keďže hokej som aktívne hrával a okolo neho som sa neskôr točil aj ako funkcionár. Nebolo však jednoduché pospomínať na všetky veci, našťastie tu je veľa pamätníkov, ktorí pre trenčiansky hokej veľa urobili a veľa si pamätajú. Aj s nimi som komunikoval a nakoniec vznikla knižka, ktorá má 624 strán.“

JÁN PARDAVÝ, bývalý hokejový reprezentant a „krstný otec“ knihy

„Už v auguste počas oficiálneho uvedenia knihy som povedal, že pre mňa bolo veľkou ctou stať sa krstným otcom tejto pub-

likácie. Byť vybraný v rámci renomovaného klubu s toľkou históriou, kde pôsobilo strašne veľa či už mládežníckych alebo seniorských trénerov, funkcionárov, hráčov bolo pre mňa zároveň prevrpením.“

Zľava: Róbert Petrovický, Miloš Radosa, Ján Pardavý v trenčianskej knižnici (12. 10. 2016)

Ivan Bulík počas besedy v trenčianskej knižnici (8. 11. 2016)

Vrcholy cestovateľského blaha

IVAN BULÍK, cestovateľ, fotograf, chatár, publicista

„Na Afriku rád spomínam aj kvôli Pygmejom. Pygmejovia boli najčistejší ľudia, akých som v živote videl. Oni skutočne nemali jednu plastovú vec. Všetko mali z prírody, na všetko mali bylinky a čo bolo krásne – oni sa stále smiali. Ja som skutočne nevidel tak šťastných ľudí. Sedeli vedľa nás a vrieskali od smiechu. Takto sa smiali úplne celý deň. A vtedy som zistil, že sme asi strašne veľa vecí zabudli. To hovorím aj deťom, keď ich každý deň veziem do Trenčína. Ráno na zastávke zastavia tri autobusy a z nich vystúpi stopäťdesiat nahnevanych ľudí. Skutočne. A všetci sú obľčení v čiernom...“

Pygmejovia sú moja absolútna cestovateľská jednotka. Odchod z džungle bol preto veľmi dojemný. Keď sme odtiaľ odchádzali, pol dňa sme nepovedali ani slovo.“

Tri jesenné premiéry vo VKMR

„Na našom živote je dôležité nie to, čo sme dosiahli, ale tá cesta, po ktorej sme išli.“ S citátom Antona Srholca vám prinášame aj foto - bonus z besedy s **Alenou Čermákovou** (28. 9. 2016). Šansonierka, hlasová pedagogička a režisérka predstavila v trenčianskej knižnici, ako v prvej knižnici na Slovensku, svoju knihu rozhovorov s výnimočným človekom, kňazom „Donom Antoniom“. Inšpiratívny podvečer bol popretkávaný spevom a ukázkami z filmu A. Čermákovvej.

V polovici októbra sa čitatelia vo VKMR mohli prvý raz verejne porozprávať s dobrodruhom a couchsurferom **Michalom Knitlom** o jeho novom cestopise *Papuánske srdce*, popisujúcom jedinečnú výpravu do vnútrozemia ostrova Nová Guinea za životom domorodcov.

V novembri sa trenčianska knižnica stala dejiskom očakávanej prezentácie knihy *Stredné Považie z neba*. Autori **Milan Paprčka** a **Simona Nádašiová** (na fotografii) v nej ponúkajú unikátne pohľady na dominanty trenčianskeho regiónu z vtáčej perspektívy. **PM, Foto: archív VKMR**

FOTOGALÉRIA PODUJATÍ VO VKMR V DRUHOM POLROKU 2016

Šifrujeme s Julesom Vernom
beseda žiakov ZŠ s Vojtechom Brabencom (6. 10. 2016)

Trilógia o Kláre
beseda s Petrou Nagyovou-Džerengovou (16. 11. 2016)

Svet stále lásku má... v trenčianskej knižnici
charitatívne podujatie s Braňom Jobusom (9. 12. 2016)

Kód 7
prezentácia najnovšieho románu Jozefa Banáša (12. 12. 2016)

Literárny klub Omega oslávila 20. výročie založenia

Literárny klub Omega je jediným klubom podobného zamerania v Trenčíne. Od svojho vzniku pôsobí pri Verejnej knižnici Michala Rešetku, kde si široká rodina „Omégáčkov“ a priaznivcov pôvodnej literárnej tvorby v októbri pripomenula medzníky dvadsaťročnej histórie tohto záujmového združenia.

Pre členov Literárneho klubu (LK) Omega, hlavne tých, ktorí stáli pri založení, zostane pamätným dátumom 25. september 1996. „V tento deň, za prítomnosti básnika a vydavateľa Ľudovíta Fuchsa a básnika Vojtecha Kondróta, ktorí už nie sú medzi nami, sme klub založili. Za predsedu bol navrhnutý a jednohlasne zvolený Ján Maršálek. Tichý, skromný, povoláním technik, ale dušou básnik, autor dovedy jednej zbierky poézie *Finta v žite*. Dá sa predpokladať, že táto funkcia bude pre neho doživotná. Je členom Spolku slovenských spisovateľov a na jeho tvorivé konto pribudli štyri zbierky poézie a kniha úvah *Cesta k bráne s podtitulom Čítanie na každý deň*,” priblížila dlhoročná tajomníčka LK Omega Janka Poláková. Ako dodala, s pomocou sponzorov a vlastnými prostriedkami sa klubu medzitým podarilo vydať desať zborníkov a päť čísel občasnika *Ars Verbum*. Mnohým členom taktiež vyšli samostatné zbierky poézie alebo prózy.

Jubilejné výročie „Omégáci“ oslávili novým zborníkom *To sme my*, ktorý na cestu medzi čitateľov slávnostne vypravdali Jana Bartošová z oddelenia kultúry Úradu Tren-

čianskeho samosprávneho kraja, tajomníčka Krajskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov v Trenčíne Margita Ivaničková a predseda LK Omega Ján Maršálek.

Činnosť Literárneho klubu Omega v Trenčíne je úzko spätá s menom duchovného otca klubu Rudolfa Dobiáša. Podľa J. Polákovkej nie je len majstrom písaného slova, ale aj kritikom, radcom a vnímavým človekom, ktorý pomáhal pri rozbiehaní činnosti klubu. Aj vďaka nemu sa potvrdil známy latinský výrok „Čo vznikne z odvahy, pretrvá“. Ako doplnil J. Maršálek, Dobiášova prítomnosť na klubových stretnutiach dodnes predstavuje motivačný efekt pre všetkých členov, ktorým má z pozície renomovaného spisovateľa vždy čo povedať.

Zámer klubových stretnutí, organizova-

ných každý prvý štvrtok v mesiaci, zostáva rovnaký aj v nasledujúcom období - povzbudí amatérsky písucich literátov, stretávať sa s ľuďmi so spoločnými záujmami a vzťahom k literárnej tvorbe. Hoci ani tento klub nie je imúnny voči generáčnej obmene, v jeho svetlú budúcnosť verí aj ďalšia dlhoročná členka Spolku slovenských spisovateľov M. Ivaničková. „Napriek tomu, že Literárny klub Omega nikto nejakým mimoriadne nepodporuje a tých, ktorí sa aktívne zapájajú do jeho činnosti nikto špeciálne nevyzýva či nenaháňa, klub funguje, trvá a nesťažuje sa. Keďže je otvorený pre všetkých, je to naozaj veľmi demokratická platforma. A trvá práve preto, že je úprimná,“ pripomenula Ivaničková.

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR

Na slovíčko s Jánom Maršálkom, predsedom LK Omega

• **Spomeniete si, ako vznikol názov vášho literárneho klubu?**

Názov vymyslel a navrhol jeden zo zakladajúcich členov klubu Milan Maťaše, napokon sa to ujalo a po hlasovaní zvíťazil názov Omega. Myslím si, že to trochu má aj biblické súvislosti - alfa a omega v zmysle začiatku a konca. Samozrejme, nechceli sme končiť, ale vyjadriť, že to slovo má schopnosť vyjadriť aj niečo viac než len prchavé veci.

• **Zborník *To sme my* má tri časti. Podľa akého kľúča, resp. kritéria ste zoradili autorov príspevkov?**

Poviem úprimne, sú tam tí, ktorí prejavili záujem a o ktorých sme vedeli, že ich môžeme osloviť.

• **Čo vám osobne dáva členstvo vo funkcii predsedu a všeobecne v LK Omega?**

Niekedy mi to dáva aj starosti alebo povinnosti, ako napríklad pri zostavovaní zborníka. Ale keď si tak premietnem tých dvadsať rokov, tak určite sú to aj nové kontakty, možnosť pohovárať sa s ľuďmi podobného zamerania, či možnosti sebarealizácie.

• **Myslíte si, že keby ste neboli činný v LK Omega, boli by ste tak literárne plodný?**

Možno áno, ale asi by to malo trochu iný charakter.

• **Vy ste jeden z členov, ktorí boli pri zrode klubu, aj pri 20. výročí. Kam sa z vášho pohľadu Literárny klub Omega posunul? Respektíve, zmenil sa nejaký?**

Zmenil sa. Zvyknem hovoriť, že charakter toho klubu sa odvíja od ľudí, ktorí sú v ňom. Tí ľudia sa z väčšej časti obmieňali. Povedal by som, že zo začiatku to bolo viac také formálne, lebo sme vznikli pod celoslovenským združením literátov, ktoré vtedy fungovalo. To už medzičasom zaniklo. Teraz

fungujeme úplne neformálne, ale o to je to prirodzenejšie.

• **Pre porovnanie – koľko členov mal klub na začiatku a koľko má dnes?**

Ak si dobre spomínam, vždy sa počet aktívnych členov, ktorí prichádzali na klubové stretnutia pohyboval okolo dvadsiaty.

• **Ak by ste mali vyzdvihnúť jeden míľnik v histórii klubu, ktorý moment z pamäte spontánne vylovíte ako prvý?**

Je toho viac. Napríklad, že už po krátkom čase pôsobenia klubu prišiel medzi nás pán Rudolf Dobiáš a hlavne, keď mu to nezneškodili zdravotné problémy, prichádzal na klubové stretnutia pravidelne. Toto bolo dosť dôležité pre všetkých, pretože on ako renomovaný spisovateľ nám vždy mal čo povedať. Ďalšími medzníkmi vždy bolo vydanie zborníka. Takmer každé dva roky sa nám darilo vydávať spoločný zborník literárnych prác.

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR

JOZEF JÁN MATEJKA

Dedovizeň - Rodný dom (Trenčínu)

*Nie,
nebol to dom v stráni ako Kukučínov.
Ten náš,
stál pri večne zablatenej zákrute,
(asfaltka vtedy u nás ešte nebola).
Krčil sa tam tíško, pod starobou svojich liet.
V Zlatovciach, na konci dediny,
málokto dnes naň už zaspomína.*

*Keď počujem pieseň Toma Jonesa,
Green green grass of home,
tá často mi ho pripomína.
Otec môj totiž,
nový dom pre nás vedľa postavil.
Schátralú dedovizeň zbúral,
na miesto rodu pamätné, trávu nasadil.*

*Takže to je zelená tráva môjho domova,
tam počiatok môjho bytia.
Keď túlavé moje topánky,
do Sveta sa schytia,
tu vždy sa vraciam rád,
sem patrím,
to je môj rodný kút,
tu každý mi rodina a kamarát.*

*Novomeský, do mesta tridsať minút mal.
Mne trvalo to asi dvadsať,
keď rezký krok som vzal.
Do Piaristického kostola,
na starobylé trenčianske námestie,
som sa ponáhľal.
Vyjaviť vďaku,
všetkým, čo pri zrode mi stáli,
všetkým čo ma milovali,
čo vzdelanie, cit a nehu,
do duše mi dali.*

*Kloním sa i Tebe,
mesta môjho majestát,
na skale stoj si ďalšie stovky liet.
Prešiel som kus Sveta,
no úprimne sa vyznať chcem,
rokmi už stopercentne viem,
že krajšieho hradu ako v Trenčíne,
v širom Svete nenájdem.*

Autor je trenčiansky rodák, lekár a spisovateľ žijúci v zahraničí.

Letná čítareň prekonala magickú tisícku

Jedinečnú atmosféru letnej čítarne si návštevníci trenčianskej knižnice mohli vychutnať aj do tretice. Čoraz kvalitnejšia ponuka služieb ich do literárneho zákutia v historickom centre mesta vlni prilákala takmer štyristo.

Oáza pokoja v područí hradu Matúša Čáka bola od júna do septembra tradične dostupná pre všetkých a bezplatne. Do dvora Verejnej knižnice Michala Rešetku (VKMR) na Jaselskej ulici, ktorý sa každý pondelok a štvrtok menil na záhradu obklopenú slnečnicami, zavítalo 399 čitateľov. Počet predstavuje tretinový nárast v porovnaní s premiérovým ročníkom 2014. Napriek mimoriadne daždivému letu, keď až šesťkrát prekazilo denný program čítarne nepriaznivé počasie, zaznamenali návštevníci trenčianskej knižnice pod holým nebom 806 výpožičiek. Zásľuhu na

rastúcom dopyte malo najmä atraktívne čitateľské menu, priebežne dochucované štyridsiatimi titulmi periodík a knihami z burzy. Dosiaľ rekordný počet denníkov, týždenníkov, obecných a mestských novín, odborných časopisov či voľno-časových magazínov uspokojil kritériá čitateľov všetkých žánrov. Výnimočná ponuka odráža predovšetkým nadštandardné vzťahy s viacerými slovenskými vydavateľstvami a partnermi. Z tohto hľadiska je pre nás najkrajším výsledkom marketingovej spolupráce obojstranný záujem o pokračovanie projektu aj v nasledujúcej sezóne. V lete 2016 sa propagácia aktivity navyše prvýkrát stala súčasťou prázdninového bloku viacerozmerných pozvánok vo výklade Kultúrno-informačného centra mesta Trenčín v jednej z jeho najnavštevovanejších lokalít - na Mierovom námestí.

Počas tretieho ročníka zmodernizovala letnú čítareň v Trenčíne ďalšia strategická novinka, tentoraz technického charak-

teru. Komfort v podobe úkrytu pred priamymi slnečnými lúčmi poskytovala čitateľom rolovateľná markíza. Z hľadiska navodenia autentickej atmosféry nadviazala na drevené držiaky na tlačoviny, pripomínajúce rekvizitu z pôvodnej čítarne, ktorá tvorí súčasť knižnično-informačných služieb trenčianskej knižnice od januára 1937.

Projekt knižnice pod holým nebom spustila VKMR v júni 2014 po vzore viacerých európskych i slovenských miest. Doteraz letnú čítareň navštívilo 1068 záujemcov. Lokalita v historickom centre mesta spĺňa oddychovú i poznávaciu funkciu. Popri harmonizovaní pešej zóny chce naďalej poskytovať priestor na realizáciu všetkým generáciám. Keďže VKMR je oficiálnym informačným miestom Trenčianskeho samosprávneho kraja, miestni aj turisti tu nájdu všetky základné informácie a publikácie o trenčianskom regióne. V prípade priaznivého počasia sa letná čítareň osvedčila ako žiadané dejisko besied s osobnosťami kultúrneho života. Hostila napríklad stretnutie so spisovateľom, cestovateľom a hudobníkom Pavlom „Hiraxom“ Baričákom, besedu s režisérkou a spisovateľkou Barborou Kardošovou a herečkou Táňou Radevou. V rámci Nocí literatúry vytvorila neopakovateľnú kulisu podujatia s herečkou Idou Rapaičovou, spisovateľkou Margitou Ivaničkovou či výtvarníkom a humoristom Milanom Stanom.

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR

KONGRES SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV '2016

Trenčianske Teplice zažiarili na literárnej mape Európy

V dozvukoch 80. výročia pamätného Kongresu slovenských spisovateľov v hoteli Grand sa Trenčianske Teplice opäť stali živnou pôdou pre desiatky renomovaných literátov.

Dvojdňové stretnutie autorov z trinástich krajín ponúklo vysokú úroveň odbornej diskusie a zaujímavý kultúrny program.

Leitmotívom septembrového Kongresu slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou (22.-23. 9. 2016) bola snaha o hľadanie východísk z tézy „Čo môže

a zmôže literatúra dnes“. Bloky referátov patrili dejinným súvislostiam a novým výzvam v domácej i zahraničnej literatúre, resp. aktuálnemu postaveniu spisovateľov, publicistov a čitateľov.

Pracovnú časť programu doplnili rokovania Okrúhlych stolov na témy „Národné literatúry a spisovatelia v európskom kontexte“ a „Slovenské literárne, umelecké a kultúrno-spoločenské časopisy“.

PM

Foto: spolok-slovenskych-spisovatelov.sk
Účastníci kongresu (22.-23. 9. 2016) ►

KONGRES SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV '2016

Videopríhovor bieloruskej spisovateľky Svetlany Alexijevičovej, laureátky Nobelovej ceny za literatúru, adresovaný Kongresu slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou v Trenčianskych Tepliciach

„Spisovatelia musia medzi sebou hovoriť“

Milé kolegyne, kolegovia,

som rada, že sme dnes opäť spolu a máme si o čom pohovoriť, tak ako medzi priateľmi. Okolitý svet možno totiž iba ťažko pochopiť bez dialógu, a to vo všetkých smeroch. Objavila sa totiž akási špecifická, až záhadná forma jestvovania človeka. Nevieť ako inde, ale v Rusku či Bielorusku je vskutku neľahké porozprávať sa s človekom. Ak sa s ním zhovárate, zrazu počujete, že ten či onen nenávidí Ukrajincov, nebudaj aj svojich susedov, nenávidí komunistov alebo demokratov, skrátka, zlo nadobudlo úplne nové formy, úplne novú tvár – a práve na vnímanie tohto javu, priznajme si, sme sa dostatočne nepripravili. Áno, humanisti, spisovatelia sa ukázali načisto nepripravení. V každom prípade môžem takto hovoriť o ruskej kultúre – máme skúsenosti z boja proti komunizmu, no nenaučili sme sa bojovať s monštrami, ktoré sa objavili v každom človeku. A tu sme sa ukázali ako ľudia, z ktorých sa tento boj akoby vytratil, stávali sme mosty nad riekami nevedomosti a tie zmenili naše vnútro. Myslím si, hoci by som si to nechcela myslieť, že naša civilizácia sa začala klaňať modle informácie, modle vedy, vo všeobecnosti modle funkcie, pritom sme však stratili väzby človeka s človekom, naše stroje, naše moderné technológie sme odtrhli od humanizmu, od človeka, a skutočnosť, že aj v 21. storočí človek zabíja človeka jednoznačne hovorí o našej porážke v tomto smere.

Ako sme sa na toto obdobie pripravili, ako a akým spôsobom sme ho očakávali? V Troch sestrách, v diele môjho obľúbeného ruského spisovateľa Antona Pavloviča Čechova, jeden z hlavných hrdinov zdôrazňuje, že o 100 rokov budú ľudia doslova nádherní, budú dobre žiť, budú medzi sebou spokojne nažívať. A dnešná skutočnosť po 100 rokoch? Pozrime sa, čo opantalo naše duše a našu myseľ? Najmä veľká nevráživosť: Ukrajinci bojujú s Rusmi, napríklad môj otec je Bielorus a matka Ukrajinka, mohli by sme teda povedať, že stoja na opačnej strane barikády. Poznám veľa rodín, kde sa z týchto príčin rozišli rodičia s deťmi. Nedávno som bola na Ukrajine, v krajine, ktorá chce žiť po novom, no musí za to bojovať, musí sa brániť. Nazdávam sa, že keď v 21. storočí strieľa človek na človeka – je to barbarstvo – v súčasnosti by mali proti sebe bojovať výhradne iba idey. A preto spisovatelia musia a majú spolu hovoriť, veď je ozaj veľa háklivých tém. Nepripustíme, aby sa zo slov vytratila energia, aby z nich vymizol onen elektrický náboj, ktorý dokáže v ľuďoch zapáliť iskru odhodlania – tak, ako to bolo v deväťdesiatych rokoch minulého storočia v Rusku. V tom čase sme boli romantikmi, mysleli sme si, že vo sviatok slobody príde po nás dajaký parádny autobus a zavezie nás na túžobné miesto, kde sa všetci zmeníme a budeme žiť úplne inak.

Lenže moc sa dostala do rúk banditov, rozvalilo sa Rusko, rozvalila sa duša človeka – človek zastal na hranici, bez ideového vyhranenia, bez akejkoľvek nádeje, bez materiálneho dostatku. Ľudia si vtedy hovorili vydržíme, sme skúšobné deti, priekopníci – vyskúšame nové moderné oblečenie, budeme cestovať po svete, ochutnáme dobré, neznáme potraviny a jedlá – no to nie sú veci, ktoré by robili človeka človekom. Človek sa musí stotožniť s humanizmom, ak sa tak nestane, môžeme čakať vojny, môžeme čakať fašizmus.

A vtedy by sme si mali na dva dni sadnúť k vysielaniu ruskej televízie: tu spúšťajú na more nejakú novú vojenskú loď, tu pochodujú dajakí hrdinskí obrancovia, len sa divák nedozvie, čo a koho obraňujú na Ukrajine, ruský ľud ich víta ako hrdinov, ľudia pritom srdcerúco plačú, neuvedomiac si, že ich hrdinovia dostávajú za zabíjanie žold. Smutné je, že ich matky mlčia. Po návrate ich synov z Afganistanu, v osemdesiatych rokoch, však nemlčali, vtedy, kričali, protestovali, ochraňovali svojich synov.

Žiaľ, dnes sa peniaze stali akoby hlavným zmyslom nášho života. A to je dôvod, prečo sa musíme medzi sebou rozprávať, prečo sa musíme usilovať pochopiť jeden druhého, odovzdať si navzájom silu a energiu, vliať si vieru a nádej. Jednotlivec sám veľa nezmôže, veľké veci dokážeme spoločnými silami.

Úprimne a z celého srdca vás všetkých pozdravujem, želim kongresu tvorivého a konštruktívneho ducha s presvedčením, že budete hovoriť o slobode, krásne a dobre. V dnešných časoch nástojčivo potrebujeme humanistického človeka, pretože racionálny či politický človek nás nezachráni, nezachráni nás ani nenávisť, zachráni nás iba láska.

V popredí zahraniční účastníci Kongresu slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou v Trenčianskych Tepliciach. Foto: Andrej Meleg

Štyri ocenenia zo súťaže SLOVENSKÁ KRONIKA do Trenčianskeho kraja

Martin sa vlni opäť stal na jeden deň hlavným mestom slovenských kronikárov. V priestoroch Slovenskej národnej knižnice sa 15. novembra zišlo vyše 80 kronikárov, autorov monografií a zástupcov obcí a miest zo všetkých regiónov, ktorí prišli na slávnostné odovzdávanie ocenení v súťaži Slovenská kronika 2016. Súťaž, ktorá sa koná každé dva roky, už tradične vyhlasuje Národné osvetové cen-

trum. Tento rok pri jej príprave a organizácii spolupracovali tiež Slovenská národná knižnica, Slovenský národný archív, Slovenské národné múzeum – Múzeá v Martine a Združenie miest a obcí Slovenska. Cieľom súťaže je motivovať jednotlivcov i obce a mestá k uchovávaniu kultúrneho dedičstva a pamäti národa aj prostredníctvom vedenia kroník či vydávania monografií obcí a miest.

V tomto, deviatom, ročníku súťaže päťčlenná odborná porota posudzovala 29 kroník a 114 monografií. Jednými z hlavných kritérií pri hodnotení boli dodržiavanie zásad platných pre písanie kroník a v prípade monografií uvádzanie zdrojov, kvalita poznámkového aparátu, jazyková úroveň.

VÝSLEDKY CELOŠTÁTNEJ SÚŤAŽE SLOVENSKÁ KRONIKA 2016

A.3 Špecifický druh kroniky

Čestné uznanie Jozef Čery - za celoživotnú prácu kronikára a školiteľa kronikárov

Čestné uznanie Branislav Lipták - za dlhoročnú prácu a udržiavanie kontinuity kronikárstva v obci Ladce

B.1 Monografia obce

B.1.1 Vedecká alebo vedecko-popularizačná

Čestné uznanie Chochoľná –Velčice

B.3.2 Publikácia o ľudovom odevu, tradičnom remesle, tradičnej ľudovej strave a pod.

Čestné uznanie obec Hradište a jeho obyvatelia - za nadšenie a elán s akým sa podieľali na príprave veľkej a výpravnej monografie o svojej malej obci

PM, Zdroj: nocka.sk

Poznáme laureátov 24. ročníka SÚŤAŽE JOZEFA BRANECKÉHO

Posledný novembrový piatok roka 2016 napísal bodku za 24. ročníkom celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého Studňa sa tajne s dažďom zhovára. Výsledky slávnostne vyhlásili na pôde trenčianskej knižnice za účasti laureátov a členov odbornej poroty. Spomedzi ocenených najčastejšie rezonovali mená Kristína Hirešová a Lidka Žáková, ktoré uspeli v žánri poézie i próza. Dvomi cenami sa môže pochváliť aj Andrea Trusková.

Na súťaži zastrešovanej Miestnym odborom Matice slovenskej v Trenčíne, Verejnou knižnicou Michala Rešetku v Trenčíne, mestom Trenčín a Trenčianskym samosprávnym krajom sa premiérovu organizačne podieľala aj Krajská odbočka Spolku slovenských spisovateľov v Trenčíne.

Porota v osvedčenom zložení - Jaroslav Rezník (predseda), Margita Ivaničková, Ján Maršálek - hodnotila 283 literárnych prác od 91 autorov. Medzi súťažiacimi dominovali ženy, z hľadiska veku bola početnejšie zastúpená II. kategória (nad 20 rokov) s počtom 62 autorov. Voľný výber žánru a témy sprevádzala ponuka troch tematických oblastí (Kyberšikana; Svetozár Hurban Vajanský – osobnosť svojej generácie; Pútnické miesto Skalka pri Trenčíne).

Ako povedal Jaroslav Rezník, 24. ročník mal veľmi dobrú úroveň a presvedčil, že podujatie rezonuje po celom Slovensku, aj v médiách. „Som svedkom, ako táto súťaž narastala a postupne naberala na význame. Dovolím si tvrdiť, že v slovenskej konkurencii patrí na popredné priečky. Dúfam, že v budúcom jubilejnom ročníku sa nám podarí vydať aj zborník literárnych prác,“ po-

znamenal predseda poroty.

Podľa jeho kolegyne z porotcovského kresla i Spolku slovenských spisovateľov sa v literárnej súťaži J. Braneckého prvýkrát objavili postmoderné experimentálne a zároveň kvalitné texty. „Oproti veľmi silnému vlnajšiemu ročníku ma prekvapilo, že príspevky tejto edície vyžarujú vnútornú istotu, pokoj a nádej. Napĺňa ma optimizmom, že na rozdiel od iných atraktívnejších literárnych súťaží sa ani jeden zo súťažiacich, napriek výberu náročných tém, nenechal zviest na vlnu vulgárnosti, cynizmu, zlomyseľnosti, či zloby – teda javov, ktorých je v našej spoločnosti plno,“ dodala Margita Ivaničková.

Slávnostné vyhodnotenie 24. ročníka inšpirovalo k napísaniu a prednesu oslavnej básne súťaže s názvom "Studňa" ocenenú autorku Máriu Šiškovú-Michalovú. O podobný vstup sa postarala Lucia Sýkorová s

piesňami Mikuláša Schneidera-Trnavského v korepetícii Milice Ilčíkovej.

Literárna súťaž Jozefa Braneckého bola pôvodne určená len pre stredoškôľakov, v súčasnosti je otvorená všetkým priaznivcom literárnej tvorby. Vznikla pred vyše dvoma desaťročiami na pôde Miestneho odboru Matice slovenskej v Trenčíne. Má poetický názov – Studňa sa tajne s dažďom zhovára. Práve studňa z Trenčianskeho hradu symbolizuje vodu, bez ktorej neexistuje život a nevyschne vďaka dažďovým kvapkám v podobe literárnych talentov. Súťaž je venovaná pamiatke literáta, historika, spisovateľa a pedagóga, ktorý v Trenčíne strávil významnú časť svojho života.

Úspešným autorom blahoželáme, všetkým súťažiacim zároveň ďakujeme za účasť a želáme veľa inšpirácie v ďalšej literárnej tvorbe!

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR

Matica slovenská a Miestny odbor MS v Trenčíne
Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne
Mesto Trenčín
Trenčiansky samosprávny kraj
Krajská odbočka Spolku slovenských spisovateľov v Trenčíne

vyhlasujú výsledky
XXIV. ročníka Literárnej súťaže Jozefa Brancického
STUĎŇA SA TAJNE S DAŽĎOM ZHOVÁRA

Trenčín | 25. november 2016

Zoznam ocenených v žánri POÉZIA (bez ohľadu na kategóriu)

- 1. miesto: Magdaléna Martišková
- 1. miesto: Andrea Trusková
- 2. miesto: Eliška Kohličková
- 2. miesto: Emília Filipová
- 3. miesto: Kristína Hirešová
- 3. miesto: Lidka Žáková
- 3. miesto: Erika Adamcová

Zoznam ocenených v žánri PRÓZA (bez ohľadu na kategóriu)

- 1. miesto: Miroslava Milčíková
- 1. miesto: Miroslava Florková
- 2. miesto: Kristína Hirešová
- 2. miesto: Eva Lofajová
- 3. miesto: Alžbeta Bulíková
- 3. miesto: Lidka Žáková
- 3. miesto: David Jiříčka

CENA MIESTNEHO ODBORU MATICE SLOVENSKEJ V TRENČÍNE

Adriana Valachová (tematická oblasť Skalka pri Trenčíne), Eleonóra Žúrková (tematická oblasť Skalka pri Trenčíne), Ema A. Kianičková (tematická oblasť Skalka pri Trenčíne), Ema Štullerová (tematická oblasť Kyberšikana), Adela Oravcová (tematická oblasť Kyberšikana), Mária Daneková, Zuzana Martišková, Zlatica Roy, Dašena Gombíková, Nela Vrtochová, Peter Šipoš, Ivana Jačalová, Mária Šišková-Michalová, Katarína Saksová, Elemír Beďatš

CENA VEREJNEJ KNIŽNICE MICHALA REŠETKU V TRENČÍNE

Martin Lančarič;

CENA LITERÁRNEHO KLUBU OMEGA pri Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne

Izabela Bulková

CENA PRIMÁTORA MESTA TRENČÍN

Viera Procházková (tematická oblasť Skalka pri Trenčíne), Blažena Urbanová, Oliver Kožár, Andrea Trusková

CENA ODBORU ŠKOLSTVA A KULTÚRY TRENČIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Jozef Páleník

CENA POROTY

Magdaléna Martišková (tematická oblasť Svetozár Hurban Vajanský - osobnosť svojej doby), Adam Jurenka (tematická oblasť Kyberšikana), Daniel Beďatš, Jaroslav Janečka, Emília Molčaniová, Pavol Fekete

CENA EURÓPSKEJ ASOCIÁCIE MIEST MIERU

Ružena Viskupičová-Kondelová, Jana Judinyová

CENA KRAJSKEJ ORGANIZÁCIE JEDNOTY DÔCHODCOV SLOVENSKA V TRENČÍNE

Anna Hrabalová

FLORES MUSARUM

Pracovitost, kreativitu aj ľudskosť, no predovšetkým ojedinelý talent. Tieto jedinečné ľudské vlastnosti oslavuje podujatie Flores Musarum. Vlnajšie „Kvety múz“ ocenili 19 významných osobností a kolektívov Trenčianskeho samosprávneho kraja v oblasti kultúry.

Jeden z troch galavečerov venovaný odovzdávaniu ocenení v oblasti kultúry v Trenčianskom samosprávnom kraji je za nami. Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne (TNOS) v spolupráci s Verejnou knižnicou Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR), Trenčianskym múzeom a Galériou M. A. Bazovského v Trenčíne, ktoré zriaďuje Trenčiansky samosprávny kraj (TSK), v pondelok 3. októbra 2016 podvečer v priestoroch kassárne Trenčianskeho hradu ocenilo 17 vý-

znamných osobností a 2 kolektívy z rôznych oblastí kultúrneho života z troch okresov kraja: Trenčín, Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom.

Ocenenia si prevzali zamestnanci Galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, z rúk poverenej riaditeľky Barbory Varga Petrikovej, zamestnanci Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne z rúk riaditeľky Gabriely Krokvičkovej, zamestnancov Trenčianskeho múzea v Trenčíne ocenil riaditeľ Peter Martinisko. Ocenení boli aj pracovníci TNOS, ktorých ocenila jeho riaditeľka Žaneta Matúšová. Všetkým oceneným osobne udelil ďakovný list predsedu TSK Jaroslav Baška. Nezabudol vyjadriť úctu a slová vďaky za ich dlhoročné pôsobenie a dosiahnuté úspechy a neoceniteľný prínos v tejto oblasti. Originálne ocenenie pre všetkých ocenených vytvorili

žiaci SOŠ sklárskej Lednické Rovne, v kultúrnom programe vystúpili koncertní umelci Eva Cáhová a Martin Budinský.

ZOZNAM OCENENÝCH KNIHOVNÍKOV

Mária Ježíková za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného a pracovného jubilea

Anna Cmarková za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Anna Slivová za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti pracovného jubilea

Mgr. Nora Hlubinová za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Ľubica Margušová za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

VERONIKA REZÁKOVÁ, Foto: ts.sk

Inšpiratívny november s Bibliotékou a motivačnými aktivitami

Pracovníci Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne navštívili v dňoch 10. a 11. novembra 2016 knižný veľtrh Bibliotéka v bratislavskej Inchebe. Hlavným cieľom návštevy bolo oboznámenie sa s knižnými novinkami a doplnenie knižničného fondu. Detské knihovníčky sa zúčastnili aj na viacerých podujatiach pre deti, ktoré boli zdrojom inšpirácie pre prácu s detským čitateľom.

Knižnica pre mládež mesta Košice usporiadala v dňoch 24. a 25. novembra 2016 medzinárodný odborný seminár pre detských knihovníkov a pedagógov s názvom Motivačné aktivity s detským čitateľom.

Šiesteho ročníka seminára sa opäť zúčastnili aj pracovníci Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne.

Keďže išlo o medzinárodný seminár, o svoje skúsenosti s detským čitateľom a tiež cenné rady sa podelili nielen knihovníci, pedagógovia a lektori zo Slovenska, ale tiež z Česka, Poľska a Nemecka.

Celé podujatie sa nieslo v priateľskej a uvoľnenej atmosfére, čo ešte viac umocnilo skvelý zážitok.

Okrem prednášok mali účinkujúci pripravený aj program, ktorého aktívnou súčasťou boli deti. Účastníci seminára tak mohli priamo vidieť prácu so žiakmi 1. ročníka ZŠ, ktorú predviedli Júlia Štefková a Veronika Nouzová z Malokarpárskej knižnice v Pezinku, pôsobivé podujatie pre deti 4. ročníka ZŠ predstavila Jarmila Košťálová z Knižnice mesta Ostravy a Tibor Hujdič, alias pán Mrkvička, ukázal prácu so žiakmi 8. ročníka ZŠ.

Po skončení každého z podujatí pristúpila k jeho analýze Ľudmila Hrdináková z FF UK v Bratislave.

Svoje knižničné aktivity predstavili na seminári aj diplomované knihovníčky z Mnichovskej mestskej knižnice Friederike Schmidhuber a Sabine Schumann. Marcin Skrabka z Vroclavy priblížil gamifikovanie kníh na smartfónoch. Na jeho pútavú prednášku nadväzoval praktický workshop s priamymi ukázkami vytvorenia knihyGo.

Motivačné aktivity s detským čitateľom boli pre účastníkov veľkým prínosom. V každom z podujatí bolo mnoho cenných poznatkov a nápadov, ktoré sa dajú aplikovať do praxe.

DOMINIKA TALLOVÁ, Foto: incheba.sk

Otvor srdce, daruj knihu

Takmer 170 trenčianskych detí zo sociálne odkázaných rodín dostalo vďaka Trenčianskej nadácii predčasný vianočný darček. V rámci projektu Otvor srdce, daruj knihu si v stredu vo Verejnej knižnici Michala Rešetku prevzali knihy od anonymných darcov.

Ako informovala koordinátorka projektu Nikola Sedláčková, Trenčianska nadácia organizuje podujatie už dvanásť rokov. „Princíp spočíva v tom, že nájdeme zoznam detí, ktorým rodičia nemajú možnosť kúpiť podstromček knihu. V piatich trenčianskych kníhkupectvách môžu potom označenú knihu kúpiť anonymní darcovia. My knihy zozbierame a následne odovzdáme deťom,“ priblížila Sedláčková.

Tento rok dostalo knižné darčeky 26 detí z materských a 141 detí zo základných škôl. Za 12 rokov trvania projektu obdarovali knihami 2402 detí.

Doteraz podľa nej dostávali knihy od anonymných darcov iba deti trenčianskych škôlok a škôl, v budúcom roku chcú projekt rozšíriť aj na školy v okolí Trenčína.

Tento rok dostalo každé z obdarovaných

detí ku knihe aj plyšovú hračku.

„Mnoho anonymných darcov kupuje ku knihám aj 'plyšákov'. Niektorým darcom nestačí kúpiť iba to, čo nám stačí, ale kupujú aj niečo navyše,“ doplnila koordinátorka projektu s tým, že v tomto roku sa knihy v piatich trenčianskych kníhkupectvách vykúpili za dva týždne.

Podľa učiteľky zo Spojenej školy internátnej v Trenčíne Patrície Pavlíkovej v škole vzdelávajú mentálne postihnuté deti, ktoré nedostávajú darčeky každý deň.

„Veľa detí nedostane darčeky ani na Vianoce, mnohé nemajú ani vianočný stromček. Myslím si, že toto je pre nich úplne perfektná vec, budú sa knihami chváliť v škole a budú z toho mať dlho veľkú radosť,“ zdôraznila Pavlíková.

Zdroj: TASR, Foto: archív VKMR

Aby Jurko vykopal POKLAD, musí zistiť, kde je zakopaný pes

Nie je všetko zlato, čo sa blyští. Aj tak by sa dal parafrázovať odkaz novej detskej knihy režisérky a spisovateľky Barbory Kardošovej. Druhú časť dobrodružstiev trojice kamošov uviedla v decembri 2016 medzi čitateľov so stovkou detí na pôde trenčianskej knižnice.

Za „krstných rodičov“ si autorka vybrala ilustrátorku Katku Slaninkovú a moderátora Dada Nagya.

Z BUNKRA PO POKLAD

Knižka „Traja kamoši a fakticky fantastický poklad“ je pokračovaním čarovného príbehu o sile priateľstva. Na jeho začiatku stál desaťročný Juraj Králik, túžiaci po domácom miláčikovi. Keď v lese našiel fantastický bunker a troch zvieracích kamošov, na scénu prichádza hľadanie strateného pokladu. Už z mien hlavných hrdinov – koňa doktora Haflinga, psa agentky Bondy a mačacej slečny Mliečnej je však zrejmé, že novinka z pera trenčianskej rodáčky nie je len o poklade v jeho základnom význame. „Podľa niektorých ľudí zvieratká nerozprávajú. Ja si myslím, že keď deti doma nejaké majú, tak mu rozumejú. Želala som si, aby táto knižka naučila deti rozprávať sa so zvieratkami, lebo oni zase

môžu deti naučiť veľa dobrých a užitočných vecí. Napríklad logicky myslieť, veriť si či byť odvážnejší,“ vysvetlila Kardošová.

HARMÓNIA PÍSM A CERUZKY

Vychádzajúc z prvého dielu, aj v tomto prípade textovú stránku pútavo vyvažujú ilustrácie Katky Slaninkovej. Množstvo motívov je precízne pospájaných obsahovo i formálne. Ako povedal Dado Nagy, knižka je plná humoru, fantázie, symbolov, dojímavých scén a vtipných obrázkov. „Z každej strany cítiť, že príbeh je premyslený a že ho vytvoril niekto, kto pozná detský svet. Na pokračovanie som sa tešil rovnako, ako sa už teraz teším na tretí diel o fantastických prázdninách,“ doplnil

známy popularizátor a milovník kníh.

Beseda literárnych hostí so žiakmi základných škôl v trenčianskej knižnici vyvrcholila vystrojením knižky do široho čitateľského sveta. So želaním šťastnej cesty ju symbolicky posypali miniatúrami zvieratiek.

Súčasť podujatia tvoril aj rýchly kurz kreslenia či motivačný sled detských otázok. Najodvážnejšie deti boli odmenené chutnou domácou bábovkou neviditeľnosti. Ktovie, ako využili túto čarovnú schopnosť, ktorá mala účinkovať práve v noci po besede. Možno snorili po dome a hľadali fantastický poklad.

PETER MARTINÁK, Foto: archív VKMR MY Trenčianske noviny, č. 50-51/2016, s. 8

Post Bellum pre RUDOLFA DOBIÁŠA

Združenie českých historikov a novinárov Post Bellum od roku 2001 buduje zbierku spomienok pamätníkov-bojovníkov proti komunizmu a od roku 2008 buduje v spolupráci s Českým rozhlasom a Ústavom pre štúdium totalitných režimov aj rozsiahly digitálny pamätnícky archív. V súčasnosti obsahuje už niekoľko tisíc výpovedí účastníkov protikomunistického odboja. Podľa ich vzoru vznikla aj slovenská organizácia Post Bellum, zašitá naším Ústavom pamäti národa, ktorá sa rovnako podieľa na vyhľadávaní a dokumentovaní ich činnosti v období totalitného režimu. Pred dvoma rokmi sa pripojila aj k udeľovaniu Cien Pamäti národa „pre ľudí, ktorí vo svojom živote preukázali, že česť, sloboda a ľudská dôstojnosť nie sú len prázdne slová“. Prvým slovenským laureátom Ceny Pamäti národa sa stal Anton Srholec.

17. novembra 2016 v Národnom divadle v Prahe udelilo Post Bellum Cenu Pamäti národa štyrom bojovníkom proti komunizmu: Ludmile Váchalovej, Jitke Malíkovéj, Antonovi Tomíkovi a Rudolfovi Dobiášovi. Na žiadosť početných občianskych organizácií a podporovateľov Pamäti národa v Čechách získal Cenu Pamäti národa

aj Jiří Brady, ktorý prežil holokaust a po vystaňovaní do Kanady celý život aktívne pomáhal ľuďom, ktorí ušli pred komunistickým režimom.

Za Rudolfa Dobiáša, ktorý sa nezúčastnil tejto slávnosti zo zdravotných dôvodov, vyznamenanie prevzal jeho starší syn Miroslav. Napriek tomu bol náš klubový ko-

lega výrazne prítomný v zaplnenom Národnom divadle svojou literárnou tvorbou. V originálnej a pôsobivej hudobnej úprave zaznela jeho známa báseň Kam odchádzate jáchymovskí chlapi a inscenovaný úryvok z novely Mladší brat: záverečná scéna príbehu, v ktorej sa rodina lúči so starším synom odsúdeným komunistickou justíciou na smrť. Novela Mladší brat vyšla v knihe Temná zeľa a opäť v roku 2014 vo výbere Dobiášových poviedok Príbehy z prítmnia.

Moderátor večera uviedol, že štyria tohtoroční laureáti boli zatknutí ako mladí ľudia a boli nezákonne väznení za svoje morálne postoje, odvahu na nich trvať a za pomoc obetiam komunistického režimu. Na odovzdávaní Cien Pamäti národa bol prítomný aj český premiér Bohuslav Sobotka, ktorý vo svojom príhovore uviedol: „Som rád, že dnešná demokratická spoločnosť nezabúda na odvahu a skutky ľudí, ktorí sa nebáli vzoprieť totalitnému režimu a za slobodu, ľudskú dôstojnosť a základné hodnoty boli odhodlaní vďaka svojmu presvedčeniu a morálnym princípom zaplatiť akúkoľvek daň. Za ich odvahu a skutky, ktoré pre našu demokratickú spoločnosť vykonali, som im dnes osobne, pred odovzdaním samotného ocenenia, poďakoval.“

Zdroj (text + foto): KNS

VŠETCI MOJI OTCOVIA

Príhovor R. Dobiáša, ktorý mal odznieť pri preberaní ceny Pamäti národa 17. 11. 2016 v Národnom divadle v Prahe

Keď som sa - devätnásťročný - ocitol r. 1953 v hlavnom stane vtedy všemocnej Štátnej bezpečnosti, môj otec mal štyridsaťpäť rokov a matka tridsaťdeväť. Obidvaja boli jednoduchí dedinskí ľudia. Otec bol roľník, vychodil šesť tried ľudovej školy, matka až do vydaja slúžila v rodine židovského lekára v Trenčianskych Tepliciach. Dlho -16 rokov- som bol jedináčik, brat sa narodil r. 1950, v čase môjho uväznenia bol trojročný. Viem si predstaviť zdesenie mojich rodičov, keď po mňa prišli do nášho domu dvaja neznámi muži, aby ma zatkli. Viem sa vžiť do ich zúfalstva, keď počuli výrok súdu, ktorý mi vymeral osemnásť rokov odňatia slobody. K tomu však pristúpilo ešte jedno súdne rozhodnutie: otca odsúdili na jeden rok nepodmienečne za zanedbanie mojej výchovy. Nemal som totiž ani šestnásť rokov, keď som sa dopustil vtedy závažnej protištátnej činnosti, a síce rozširovania protikomunistických letákov. Moje zatknutie iniciovala nie veľmi vydarená karikatúra Stalina a Gottwalda ako sa smažia v pekle. A keďže som skončil v krimináli s trestom, aký aj dnes dostane málokto, vrah, súd dospel k názoru, že otec ma zle vychovával. A preto mu hrozilo, že pôjde na jeden rok do väzenia. Našťastie amnestia prezidenta Zápotockého ho tejto hrozby zbavila. Nemienim sa chváliť, ale so svojím odsúdením som sa dosť rýchlo zmieril a nejakým zázrakom, istotne vďaka modlitbám, ktoré za mňa moja mama vysielala k nebu, som pomerne dobre znášal všetky trampoty, spojené s výkonom trestu. Čo som však nechápal, bolo otcovo odsúdenie. Zanedbaná výchova? Na dedine sa vedomej výchove detí nevenoval pravdepodobne nikto. Vychovával nás kostol, príroda, práca, príklad dospelých. Vzdelancov bolo veľmi málo, miestny učiteľ bol dlho najvzdelanejším a najdôležitejším človekom v obci. Nerobilo mu problém byť ľudákom, a neskôr ani komunistom. Myslím po februári 1948.

Môj otec nebol ľudákom, ani komunistom, bol - vlastne nebol, ak sa to tak dá povedať - len obyčajným človekom, roľníkom, otcom rodiny. Z jeho strany nešlo o nejaký oportunizmus, bol to človek, ktorý jednoducho nemal čas na ničnerobenie, ani na rozmyšľanie nad politickými súvislosťami. Nemali sme rádio, neodoberali sme nijaké noviny, len časopisy Svätá rodina a Priateľ dietok /kým vychádzali/. Napriek dva a pol hektárom poľností sme boli chudobní ako kostolné myši. Veruže som nemal pocit, že som zanedbávané dieťa. Bol som hrdý syn svojho otca, pyšný na to, že ma poveril vykonaním nejakej dôležitej a neľahkej úlohy. Môj otec nebol intelektuál, neviem, či v živote prečítal nejakú knihu, alebo napísal niekomu list. Bol tichý a smutný a miloval dychovú hudbu. Tá ho dokázala rozveseliť. Matka bola inakšia, jej záujmy boli širšie a rôznorodejšie, bola aj rozhladenejšia, hrávala ochotnícke divadlo, zanechala mi pekné výšivky, a pekné spomienky, ktorými dlho po smrti /vlastne podnes/ si na ňu spomínajú jej i moji spolurodáci. Krátko po vojne sa však svet začal meniť, februárový prevrat zmenil celú spoločnosť, začala sa kolektivizácia, nám, deťom, zrušili skautskú organizáciu Junák, začali zatvárať kňazov, súdili biskupov, popravovali partizánov, študentov, dokonca aj svojich vlastných súdruhov. Vládol strach, uda-vační pracovali na plné obrátky, heslá a kampane zamestnávali mysle ľudí, triedny boj sa šíril ako oheň, či voda. Nie, nemal som pocit,

že voľačo v mojej výchove bolo pochybené, alebo chýbalo. Skôr v školskej knižnici, odkiaľ zmizli viaceré knihy viacerých autorov. Chudák môj otec! Musel byť v novej spoločenskej situácii bezradný ako dieťa, stratené vo veľkomeste. Bol to tichý, mlčanlivý človek, neobvyčajne trpezlivý a neskutočne pokorný.

Isteže mi chýbal. Chýba mi ešte aj teraz, keď som sa dožil vyššieho veku, akého sa dožil on. Bol som chalan a „našťastie“, dostal som sa na dlhé roky do spoločnosti zrejých mužov, ktorí boli otcami iných chlapcov, ktorí z času na čas dostali povolenie navštíviť svojich oteckov na niektorom tábore, alebo v niektovej väznici. Nemôžem nespomenúť jezuitu Františka Paňáka. Bol odsúdený na šesť a pol roka za náboženstvo. S ním a s košickým farárom Vojtechom Jenčíkom som strávil koncom roka 1954 niekoľko týždňov v jednej cele na Pankráci. Tam ma učil vyjadrovať zložité myšlienky a pojmy prasto, bez používania cudzích slov, aby ich pochopil aj jednoduchý človek, napríklad môj otec. Pri pátrovi som to nemal jednoduché, bol to prísny učiteľ. Takisto na Pankráci sa ma pokúšal zoznámiť s nemčinou Jiří Laube z Roudnice nad Labem. Na gymnáziu sme sa po vojne nemčinu neučili, len francúzštinu, ruštinu a latinčinu a na reálnej vetve namiesto francúzštiny angličtinu. Čo-to z nemčiny som pochopil, ale čoskoro potom ma odvelili na jáchymovsko a tam už nezostávalo veľa času ani síl na učenie sa. Tam som začal spriadať prvé priateľstvá, ktoré prekonal desaťročia. Anton Srholec, Miško Šulek boli medzi prvými. Nasledoval Bohumír Jakubják, Hieronym Mokrohajský a ďalší. Takmer otcovský vzťah ku mne na tábore Vojna mal otec vynikajúceho českého prekladateľa a básnika Jana Zábranu Eman Zábrana. Isteže to bolo spôsobené aj mojím príklonom k literatúre, k umeniu vôbec. S Janom som sa spriatelil až po návrate z väzenia. Žiaľ, 3. septembra 1984 päťdesiattriročný zomrel. Dôkladnejší prehľad v literatúre, zvlášť českej som v tábore nadobudol vďaka ochote, trpezlivosti a znalostiam redaktora a literárneho historika Ladislava Jehličku a Bratislava Vaňouska, nedoštudovaného vysokoškolačka. On ma zoznámil s osudmi a dielom viacerých českých spisovateľov /Jan Zahradníček, Josef Kostohryz, Zdeněk Rotrekl, Josef Palivec, Václav Renč a i. /, i s osudmi Vladimíra Holana, Jaroslava Seiferta, Františka Halasa. Za svoj najväčší poväzenský zážitok pokladám svoju návštevu u českého básnika Vladimíra Holana na Kampe. Vďačím za to Janovi Zábranovi, ktorý mi návštevu vopred zaistil a ochote básnikovej prijať ma a rozprávať sa so mnou. Musím v tejto súvislosti spomenúť aj kníhkupec Jindřicha Kříža z Hradca Králové. Spriatelili sme sa na tábore Vojna a zostali sme priateľmi až do jeho predčasnej smrti v decembri 1978. Veľmi ma bolelo, keď som sa s ním po amnestii r. 1960 lúčil. Jeho si totiž z mne neznámych dôvodov vo väzení ponechali o niekoľko mesiacov dlhšie. K vážnej hudbe ma zasa priviedol nedoštudovaný sociológ Zdeněk Chlup. Občas v táborovom „kulturaku“ hral na klavíri. Po príchode z väzenia pracoval v Adamove, naostatok bol vodičom električky v Brne. Takisto sa nedožil Novembra 1989. Na tábore Vojna som mal šťastie počúvať prednášky Evžena Löbla a byť aj svedkom jeho priateľstva a diskusií s prevorom kláštora v Teplé Josefom Heřmanom Tylom, ktorý mal za sebou aj nemecký koncentrák. Mojm otcom bol aj dva razy na smrť odsúdený juhoslovanský partizán, v tom čase už uranový barón Milan Šobot, ktorý ma, ako čerstvo „promovaného“ päťdesiatpäť kilogramov vážiaceho rudného baníka prikrmoval masťou, chlebom, čajom a keksami, ktoré aj pre mňa za svoje vreckové kupoval v táborovej kantíne. Prvý raz Šobota odsúdili na smrť nacisti, z väzenia ho však vyslobodili partizánski druhovia. Druhý raz stál v tieni šibenice po procese s titovcami, avšak prezident Gottwald mu udelil milosť. Mojm starostlivým priateľom bol aj nedoštudovaný sociológ Jožko Šoltés z Prešova, odsúdený na desať rokov za Katolícku akciu. Pracovali sme spolu v bani, mocovali sa s ťažkou, vodou nasiaknutou banskou výdrevou. Jožko z tej driny ochrnul, vzali ho do nemocnice, odkiaľ ho v šesťdesiatom pustili domov na amnestiu. Všetci títo moji otcovia žijú vo mne dodnes. Väčšina z nich je už po smrti, takisto aj môj otec odpočívá v pokoji po matkinom boku na cintoríne v Dobrej pri Trenčíne. Toho však, pokiaľ viem, dodnes nerehabilitovali. Bude musieť, tak ako my všetci, čakať na posledný súd. Nielen mne, ale aj im všetkým patrí ocenenie, ktoré namiesto mňa dnes preberajú moji synovia. Končím citátom z knihy Antoina de Saint – Exupéry: Zem ľudí: „**Ludia kráčajú jeden popri druhom, uzavretí vo vlastnom mlčaní, alebo si vymieňajú slová, ktoré nič neznamenajú. No príde hodina nebezpečenstva. Vtedy sa človek oprie o človeka. Zistí, že patrí do tej istej obce. Otvoria sa mu oči, keď objaví iných ľudí. Dívajú sa na druhého so širokým úsmevom. Ponáša sa na oslobodeného väzňa, ktorý žasne nad nesmiernosťou mora.**“

VÝROČIA VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ A UDALOSTÍ V ROKU 2017

Január

03. 1942*	Dušan KOVÁČ, spisovateľ (75.výročie)
03. 1982*	John Ronald TOLKIEN, anglický spisovateľ (125.)
05. 1932*	Umberto ECO, taliansky spisovateľ (85.)
06. 1822*	Henrich SCHLIEMANN, nemecký archeológ (195.)
07. 1922*	Helena KRIŽANOVÁ-BRINDZOVÁ, spisovateľka (95.)
08. 1932*	Pavel KOYŠ, básnik (85.)
15. 1622*	Jean Baptiste MOLIERE, vl.m. Poquelin, francúzsky dramatik (395.)
16. 1847*	Svetozár HURBAN-VAJANSKÝ, spisovateľ, politik (170.)
24. 1922*	Zlatko KLÁTIK, literárny vedec (95.)
26. 1922*	Elena ČEPČEKOVÁ, spisovateľka (95.)
29. 1912*	František ŠVANTNER, spisovateľ (105.)
30. 1907*	Jozef HORÁK, spisovateľ (110.)
31. 1797*	Franz Peter SCHUBERT, rakúsky skladateľ (320.)
01.	Svetový deň mieru

Február

01. 1952*	Daniela HIVEŠOVÁ-ŠILANOVÁ, poetka, prozaička (65.)
03. 1812*	Jonáš ZÁBORSKÝ, spisovateľ, dramatik (205.)
04. 1892*	Ján HRUŠOVSKÝ, spisovateľ (125.)
07. 1812*	Charles DICKENS, anglický spisovateľ (205.)
13. 1932*	Kornel FÖLDVÁRI, publicista, literárny kritik (85.)
16. 1907*	Dobroslav CHROBÁK, prozaik, publicista (110.)

- 16. 1942* Miroslav PIUS, básnik, prozaik (75.)
- 22. 1907* Bohumil ŘÍHA, český spisovatel (110.)
- 23. 1927* Ladislav KVASNIČKA, lékař, spisovatel (90.)
- 23. 1932* Anton HYKISCH, spisovatel (85.)
- 25. 1842* Karl MAY, německý spisovatel (175.)
- 26. 1802* Victor HUGO, francúzsky spisovateľ (215.)
- 27. 1812* Samo CHALUPKA, básnik (205.)
- 27. 1902* Ľudovít FULLA, výtvarník (115.)
- 27. 1902* John STEINBECK, americký prozaik (115.)
- 29. 1792* Giacomo ROSSINI, taliansky hudobný skladateľ (225.)
- 21. Medzinárodný deň materského jazyka

Marec

- 08. 1947* Michael STERN-HART, vynálezca elektronickej knihy (70.)
- 12. 1922* Jack KEROUAC, americký spisovateľ (95.)
- 13. 1842* Karol BRANČÍK, historik, prírodovedec (175.)
- 19. 1817* Jozef Miloslav HURBAN, básnik, publicista, politik (200.)
- 23. 1887* Josef ČAPEK, český spisovateľ a výtvarník (130.)
- 27. 1827* Ján AMBRO, lekár (190.)
- 27. 1592* Juraj TRANOVSKÝ, spisovateľ (425.)
- 28. 1592* Ján Amos KOMENSKÝ, pedagóg (425.)
- 30. 1932* Lýdia VADKERTI-GAVORNÍKOVÁ, poetka, prekladateľka (85.)
- 31. 1732* Franz Joseph HAYDN, rakúsky hudobný skladateľ (285.)
- 31. 1882* Jozef BRANECKÝ, spisovateľ, historik (135.)
- 13.-19. Týždeň slovenských knižníc
- 21. Svetový deň poézie
- 25. Deň zápasu za ľudské práva
- 28. Deň učiteľov

Apríl

- 01. 1907* Gejza DUŠÍK, hudobný skladateľ (110.)
- 02. 1827* Dionýz ŠTÚR, prírodovedec (190.)
- 06. 1942* Jaroslav REZNÍK, básnik, dramatik (75.)
- 15. 1452* Leonardo da VINCI, taliansky maliar, sochár (565.)
- 18. 1857* Terézia VANSOVÁ, spisovateľka (160.)
- 20. 1742* Samuel TEŠEDÍK, spisovateľ (275.)
- 23. 1852* Ladislav MEDŇANSKÝ, výtvarník (165.)
- 24. 1822* Janko KRÁL, básnik (195.)
- 26. 1872* Ľudmila PODJAVORINSKÁ, vl. M. Riznerová, spisovateľka (145.)
- 27. 1822* Ján PALÁRIK, dramatik, spisovateľ (195.)
- 28. 1922* Klára JARUNKOVÁ, spisovateľka (95.)
- 29. 1937* Peter PETIŠKA, vl. M. Peter Kliment, humorista, prekladateľ (80.)
- 02. Medzinárodný deň detskej knihy
- 07. Svetový deň zdravia
- 23. Svetový deň kníh a autorských práv
- 22. Deň zeme

Máj

- 12. 1922* Tibor BÁRTFAY, výtvarník (95.)
- 12. 1942* Jana ŠRÁMKOVÁ, spisovateľka (95.)
- 13. 1937* Pavel DVOŘÁK, publicista, historik (80.)
- 16. 1847* Pavol BEBLAVÝ, spisovateľ (170.)
- 22. 1937* Tomáš JANOVIČ, spisovateľ (80.)
- 03. Svetový deň slobody tlače
- 08. Deň víťazstva nad fašizmom
- 31. Svetový deň bez tabaku

Jún

- 01. 1822* Ján FRANCISCI-RIMAVSKÝ, národovec (195.)
- 02. 1822* Božena MAČINGOVÁ, spisovateľka (95.)
- 14. 1942* Mila HAUGOVÁ, poetka (75.)
- 15. 1902* Ján ROB PONIČAN, spisovateľ (110.)
- 16. 1747* Ján KVAŠA, básnik (270.)
- 18. 1892* Ján BORODÁČ, režisér (125.)
- 05. Svetový deň životného prostredia
- 21. Svetový deň hudby
- 26. Svetový deň boja proti drogám

Júl

- 06. 1907* Jaroslav FOGLAR, český spisovateľ (110.)
- 11. 1937* Ján ŠTIAVNICKÝ, spisovateľ (80.)
- 12. 1922* Ľudo ZÚBEK, spisovateľ (95.)
- 15. 1922* Hana PONICKÁ, spisovateľka (95.)
- 17. 1927* Miroslav VÁLEK, básnik (90.)

18. 1897* Ján ČAJAK ml., zberateľ ľudovej slovesnosti (120.)
 25. 1922* Miloš KRNO, spisovateľ (95.)
 26. 1922* Albert MARENČIN, prozaik, výtvarník (95.)
 01. Medzinárodný deň vtipov
 05. Deň workoholikov
 13. Medzinárodný deň hlavolamov

August

10. 1822* Ján KALINČIAK, spisovateľ (195.)
 10. 1922* Vladimír MINÁČ, spisovateľ (95.)
 10. 1932* Vladimír PÁRAL, český spisovateľ (85.)
 12. 1912* Ján ŠÁNDORA, výtvarník (105.)
 14. 1927* Ján KÁKOŠ, dramatik (90.)
 19. 1887* Štefánia MIČÁTKOVÁ, spisovateľka (130.)
 30. 1912* Pavol STRAUSS, spisovateľ, lekár (105.)
 12. Medzinárodný deň mládeže
 13. Medzinárodný deň ľavákov

September

06. 1922* Ctibor ŠTÍTNIČKÝ, vl. M. Tibor Dörner, spisovateľ (95.)
 11. 1667* Ján Sinapius HORČIČKA, spisovateľ (350.)
 14. 1947* Ľuboš JURÍK, spisovateľ (70.)
 15. 1867* Petr BEZRUČ, vl.m. Vladimír Vašek, český spisovateľ (150.)
 17. 1852* Andrej HALAŠA, zberateľ ľud. piesní (160.)
 21. 1922* Mária HAŠTOVÁ, spisovateľka (95.)
 21. 1947* Stephen KING, americký spisovateľ (70.)
 25. 1897* Wiliam FAULKNER, americký spisovateľ (120.)
 29. 1547* Miguel de CERVANTES y SAAVEDRA, španielsky spisovateľ (470.)
 08. Medzinárodný deň gramotnosti
 13. Medzinárodný deň čokolády
 21. Medzinárodný deň mieru
 22. Svetový deň bez áut
 27. Svetový deň cestovného ruchu

Október

02. 1867* Božena SLANČÍKOVÁ – TIMRAVA, spisovateľka (150.)
 03. 1762* Anton BERNOLÁK, osvietenec, spisovateľ (255.)
 09. 1907* Rudolf BRTÁŇ, literárny historik (110.)
 16. 1927* Günter GRASS, nemecký spisovateľ (90.)
 25. 1897* Janko MATUŠKA, hudobný skladateľ (120.)
 28. 1932* Matúš KUČERA, historik (85.)
 29. 1797* Štefan MOYZES, 1. predseda MS (220.)
 01. Svetový deň vegetariánov
 04. Svetový deň ochrany zvierat
 06. Svetový deň úsmevu
 10. Svetový deň duševného zdravia

November

07. 1867* Maria CURIE-SKLODOWSKA, poľská vedkyňa (150.)
 11. 1712* Hugolín GAVLOVIČ, spisovateľ, básnik (305.)
 14. 1907* Astrid LINDGREN OVÁ, švédska spisovateľka (110.)
 16. 1932* Osvald ZÁHRADNÍK, dramatik (85.)
 16. 1947* Drahoslav MACHALA, spisovateľ (70.)
 18. 1907* Andrej PLÁVKA, básnik (110.)
 21. 1927* Andrej CHUDOBA, spisovateľ (90.)
 25. 1562* Lope de VEGA, španielsky spisovateľ (455.)
 28. 1907* Alberto MORAVIA, taliansky spisovateľ (110.)
 30. 1667* Jonathan SWIFT, anglický spisovateľ (350.)
 09. Medzinárodný deň proti fašizmu a antisemitizmu
 17. Medzinárodný deň študentstva
 21. Svetový deň filozofie

December

05. 1917* Ľudo ZELIENKA, spisovateľ (100.)
 06. 1882* Ján CÁDRA, publicista (135.)
 06. 1872* Mikuláš MOYZES, hudobný skladateľ (145.)
 08. 1832* Björnstjerne BJÖRNSSON, nórsky spisovateľ (180.)
 09. 1947* Ján ZAMBOR, literárny vedec (70.)
 12. 1902* Koloman SOKOL, grafik, ilustrátor (115.)
 13. 1797* Heinrich HEINE, nemecký básnik (220.)
 13. 1917* Ján REKEM, bibliograf (105.)
 15. 1887* Jozef Theodor MOUSSON, výtvarník (130.)
 26. 1892* Štefan KRČMÉRY, básnik (125.)
 10. Deň ľudských práv
 20. Medzinárodný deň ľudskej solidarity

V záujme skvalitnenia poskytovaných informácií si radi prečítame
VAŠE POSTREHY, NÁMETY A PRÍSPEVKY,
ktoré nám môžete adresovať e-mailom na multi@vkmr.sk,
prípadne zaslať poštou na adresu
Verejnej knižnice Michala Rešetku (Hasičská 1, 911 82 Trenčín)

www.vkmr.sk

Knihovník

Metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava

Ročník: 34

Číslo: 1/2017

Edícia: Metodika

Zostavil a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedný redaktor: Ing. Gabriela Krokvičková (vkmr@vkmr.sk)

Redakčná rada: Bc. Sylvia Fabová; Mgr. Martina Zobková; Mgr. Peter Martinák

Za obsah a jazykovú úpravu zodpovedajú autori príspevkov.

Vydala: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2017